CRIMINOLOGY (UZBEKISTAN)

JILD 1 SON 1 2026
P-ISSN 3060-5369
DOI: https://doi.org/10.xxxx/criminologyuz.2026.00000

MAQOLA

OCHIQ KIRISH Check for updates

CC BY

Maqolaning qisqa va mazmunli sarlavhasi

Ism Familiya[1,*]; **Ism Familiya**[2]

[1] Bo‘lim nomi, tashkilot nomi, shahar, pochta indeksi, mamlakat
[2] Bo‘lim nomi, tashkilot nomi, shahar, pochta indeksi, mamlakat

Elektron pochta: author1@example.org (I.F.); author1@example.org (I.F.)

[*]**Mas’ul muallif:** author1@example.org; Tel.: +998 71 000 00 00 (I.F.)

Kelib tushdi: 12 iyun 2026 • **Qayta ishlandi:** 05 iyul 2026 • **Qabul qilindi:** 18 iyul 2026 • **Nashr etildi:** 01 avgust 2026

ANNOTATSIYA

Annotatsiya bitta xatboshi shaklida taqdim etilishi va 200 so‘zdan oshmasligi kerak. U quyidagi tarkibiy qismlarni qamrab olishi lozim:
Tadqiqotning asosi: kriminologiya, huquq, jinoyat ishlari bo‘yicha odil sudlov, viktimologiya yoki jinoyatchilikning oldini olishga oid muammoni, mavjud bilimlardagi bo‘shliqni va tadqiqot maqsadini qisqacha bayon qiling;
Usullar: tadqiqot dizayni, o‘tkazilgan sharoit, ishtirokchilar yoki tahlil birliklari, ma’lumotlar manbalari, tanlama shakllantirish strategiyasi, o‘lchovlar hamda analitik, statistik, sifat, qiyosiy yoki doktrinal usullarni qisqacha tavsiflang;
Natijalar: asosiy topilmalar va tegishli miqdoriy, sifat, huquqiy yoki qiyosiy natijalarni, zarur hollarda tanlama hajmi, ta’sir baholari, ishonch oraliqlari yoki asosiy mavzularni keltiring;
Xulosalar: asosiy xulosa, ilmiy yangilik hamda kriminologik nazariya, huquq, siyosat yoki amaliyot uchun asoslangan ahamiyatni bayon qiling. Annotatsiya qo‘lyozma mazmunini aniq aks ettirishi kerak; unda manbalarga havolalar, sahifa osti izohlari, jadvallar, rasmlar, ta’rifi berilmagan qisqartmalar yoki asosiy matnda keltirilmagan ma’lumotlar bo‘lmasligi lozim.

Kalit so‘zlar: kalit so‘z 1; kalit so‘z 2; kalit so‘z 3 (Maqola mazmunini aniq aks ettiradigan va tegishli fan sohasida keng qo‘llanadigan uchtadan o‘ntagacha kalit so‘z kiriting.)

Concise and Informative Article Title

Firstname Lastname[1,*]; **Firstname Lastname**[2]

[1] Department Name, Institution Name, City, Postal Code, Country
[2] Department Name, Institution Name, City, Postal Code, Country

E-mails: author1@example.org (F.L.); author1@example.org (F.L.)

[*]**Correspondence:** author1@example.org; Tel.: +998 71 000 00 00 (F.L.)

ABSTRACT

The abstract must be presented as a single paragraph and must not exceed 200 words. It should include the following elements:
Background: briefly describe the criminological, legal, criminal-justice, victimological, or crime-prevention problem, the existing knowledge gap, and the objective of the study;
Methods: summarize the research design, setting, participants or units of analysis, data sources, sampling strategy, measures, and analytical, statistical, qualitative, comparative, or doctrinal methods;
Results: present the principal findings and relevant quantitative, qualitative, legal, or comparative results, including sample size, effect estimates, confidence intervals, or principal themes where applicable;
Conclusions: state the main conclusion, scientific novelty, and justified implications for criminological theory, law, policy, or practice.
The abstract must accurately reflect the manuscript and must not contain citations, footnotes, tables, figures, undefined abbreviations, or information not presented in the main text.

Keywords: keyword 1; keyword 2; keyword 3 (List three to ten relevant keywords that accurately reflect the content of the article and are commonly used within the subject area.)

Sharh maqolalari va qisqa ilmiy xabarlar uchun bo‘limlar tuzilishi qo‘lyozmaning mazmuni va maqsadiga muvofiq moslashtirilishi mumkin. Biroq barcha qo‘lyozmalarda titul sahifasi uchun zarur ma’lumotlar, annotatsiya, kalit so‘zlar, deklaratsiyalar, tegishli hollarda ma’lumotlardan foydalanish imkoniyati to‘g‘risidagi bayonot va adabiyotlar ro‘yxati bo‘lishi shart.

1 Kirish

Ushbu ko‘rsatmani Kirish bo‘limi matni bilan almashtiring. Tadqiqotning kriminologiya, huquq, jinoyat ishlari bo‘yicha odil sudlov, viktimologiya yoki jinoyatchilikning oldini olishga oid asoslarini tavsiflang hamda uning milliy, mintaqaviy, qiyosiy yoki xalqaro ahamiyatini tushuntiring. Eng muhim zamonaviy adabiyotlar va nazariy yondashuvlarni tanqidiy umumlashtiring, tadqiqot bartaraf etishga qaratilgan bilim, huquq yoki siyosat sohasidagi aniq bo‘shliqni belgilang va uning nima uchun muhimligini izohlang. Maqsad, tadqiqot savoli yoki, tegishli hollarda, gipotezani aniq bayon qiling; bo‘limni ishning o‘ziga xosligi, ilmiy yangiligi va asosiy hissasini belgilash bilan yakunlang. O‘zbekiston yoki Markaziy Osiyoga bag‘ishlangan qo‘lyozmada tadqiqotning bevosita o‘rganilayotgan yurisdiksiyadan tashqaridagi ahamiyati ham tushuntirilishi lozim. Ushbu bo‘limga usullar, natijalar yoki xulosalarning batafsil bayonini kiritmang.

2 Usullar

Ushbu ko‘rsatmani tadqiqot dizayni, o‘tkazilgan sharoit, tadqiqot davri, o‘rganilgan bosh to‘plam yoki materiallar majmui, tahlil birliklari, tanlama shakllantirish, ma’lumotlar manbalari, o‘zgaruvchilar yoki tushunchalar, vositalar, tartib-taomillar va qo‘llangan tahlil usullarining to‘liq tavsifi bilan almashtiring. Ishni ilmiy baholash va, axloqiy hamda huquqiy jihatdan mumkin bo‘lgan hollarda, takrorlash uchun yetarli tafsilotlarni taqdim eting. Ilgari ishlab chiqilgan usullarga tegishli havolalar berilishi, yangi yoki sezilarli darajada o‘zgartirilgan usullar esa batafsil tavsiflanishi va asoslanishi kerak.

Miqdoriy tadqiqotlar: maqsadli bosh to‘plam, tanlama asosi, kiritish va chiqarish mezonlari, tanlama hajmining asosi, natija va ta’sir omili o‘zgaruvchilari, o‘lchov vositalari, validlik va ishonchlilik, yetishmayotgan ma’lumotlarga ishlov berish, tavsifiy va statistik xulosa chiqarish usullari, ta’sir kattaligi o‘lchovlari, ishonch oraliqlari, model diagnostikasi, sezgirlik tahlillari hamda dasturiy ta’minotning versiyalarini ko‘rsating. Bog‘liqlikni sababiylikdan farqlang va har qanday sababiy talqinni asoslang.

Sifat tadqiqotlari: ishtirokchilar yoki hujjatlarni tanlash, ishtirokchilarni jalb qilish va rozilik olish, intervyu yoki kuzatuv tartibi, tegishli hollarda tadqiqotchining pozitsiyasi va uning tadqiqotga ta’siri (researcher positionality), transkripsiya, kodlash tizimi, tahliliy yondashuv, dasturiy ta’minotdan foydalanish, refleksivlik, triangulyatsiya yoki ishonchlilikni ta’minlashning boshqa usullarini hamda mavzular bo‘yicha to‘yinganlik yoki axborot yetarliligi (information power) qanday baholanganini tavsiflang. Iqtiboslar va kontekst tafsilotlari orqali ishtirokchilarning shaxsini aniqlash imkonini bermang.

Huquqiy, doktrinal va qiyosiy tadqiqotlar: yurisdiksiyalar, huquqiy manbalar, sud qarorlari, siyosat hujjatlari, ma’lumotlar bazalari, qidiruv davri, tanlash mezonlari, talqin yondashuvi va qiyoslash jihatlarini ko‘rsating. Amaldagi huquqni takliflar, sharhlar va muallif talqinidan farqlang. Imkon qadar birlamchi huquqiy manbalarga barqaror havolalar keltiring va qiyoslanadigan yurisdiksiyalarni tanlash asosini tushuntiring.

Ma’muriy ma’lumotlar, sun’iy intellekt va mashinali o‘rganishga asoslangan tadqiqotlar: ma’lumotlarning kelib chiqishi, ulardan foydalanishning huquqiy asosi, qamrovi, o‘zaro bog‘lanishi, tozalash va kodlash bo‘yicha qarorlar, o‘qitish, validatsiya va test to‘plamlariga ajratish, model arxitekturasi, algoritmlar, giperparametrlar, samaradorlik va kalibrlash ko‘rsatkichlari, adolatlilikni baholash, tashqi validatsiya hamda ma’lumotlar sizib o‘tishi, ortiqcha moslashish, kamsituvchi ta’sir yoki amaliyotda asossiz qo‘llashning oldini olish tartiblarini tavsiflang.

Tizimli va qamrov sharhlari: sharh savoli, protokol yoki ro‘yxatdan o‘tkazish ma’lumotlari, qidirilgan ma’lumotlar bazalari va boshqa manbalar, qidiruvning to‘liq sanalari va strategiyasi, muvofiqlik mezonlari, saralash va ma’lumotlarni ajratib olish jarayoni, baholash usuli, sintez yondashuvi hamda tegishli hollarda nashr etishdagi og‘ish yoki geterogenlik qanday hisobga olinganini bayon qiling. Sharh dizayniga mos, tan olingan hisobot berish qo‘llanmasidan foydalaning.

Tegishli hollarda tadqiqot joyi, institutsional va ijtimoiy kontekst, tadqiqot davri, ma’lumotlar manbalari, ruxsatlar, oldindan ro‘yxatdan o‘tkazish yoki protokol ma’lumotlari hamda huquqiy yoki etik ruxsatlarni ko‘rsating. Mavjud bo‘lsa, ruxsat bergan organ hamda tasdiq yoki hujjat raqamini keltiring. Jabrlanuvchilar, voyaga yetmaganlar, gumon qilinuvchilar, sudlanuvchilar, mahkumlar, ushlab turilgan shaxslar, ozodlikdan mahrum etilgan shaxslar, xodimlar yoki boshqa ehtimoliy zaif guruhlar ishtirokidagi tadqiqotlarda ixtiyoriylik, majburlash, maxfiylik, huquqiy xavf va shaxsni qayta aniqlash masalalariga alohida e’tibor berish zarur. Natijalarni asoslovchi ma’lumotlar, kod, vositalar va protokollardan foydalanish haqidagi ma’lumotlar shaxsiy hayot daxlsizligi, qonun, xavfsizlik yoki uchinchi tomonlarning qonuniy cheklovlarini buzmagan holda Ma’lumotlardan foydalanish imkoniyati to‘g‘risidagi bayonotda alohida keltirilishi kerak.

Quyidagi rasm, formulalar va jadvallar rasmiylashtirish namunalari hisoblanadi. Mualliflar jurnalda belgilangan raqamlash, havola berish, sarlavha va izohlarni yozish hamda rasmiylashtirish qoidalarini saqlagan holda namunaviy mazmunni tegishlicha almashtirishi yoki olib tashlashi kerak.

Rasm 1. Tadqiqot jarayoni sxemasi, konseptual model, xarita yoki statistik rasm uchun namunaviy joy. Har bir belgi va qisqartmani rasm izohida yoki asosiy matnda tushuntiring hamda maxfiy ma’lumotlarni himoya qiling.

Har 100,000 nafar aholiga to‘g‘ri keladigan ro‘yxatga olingan huquqbuzarliklar ko‘rsatkichi, masalan, quyidagicha yozilishi mumkin:

$$R = \frac{C}{P} \times 100{,}000, \tag{1}$$

bu yerda C — belgilangan davrda ro‘yxatga olingan huquqbuzarliklar soni, P esa tegishli xavf ostidagi aholi soni. Mualliflar surat, maxraj, davr va ma’lumotlar manbasini aniqlab berishi kerak.

Ikkilik natija uchun logistik regressiya modeli quyidagicha ifodalanishi mumkin:

$$\log\left(\frac{p_i}{1-p_i}\right) = \beta_0 + \sum_{k=1}^{K} \beta_k X_{ik}, \tag{2}$$

bu yerda p_i — i kuzatuv uchun belgilangan natijaning ehtimoli, X_{ik} — k prediktor, β_k esa uning baholangan koeffitsiyenti.

Baholangan $\widehat{\theta}$ ta’sir uchun noaniqlik oralig‘i quyidagicha yozilishi mumkin:

$$\widehat{\theta} \pm z_{1-\alpha/2}\,\mathrm{SE}(\widehat{\theta}), \tag{3}$$

bu yerda $\mathrm{SE}(\widehat{\theta})$ — standart xato, $z_{1-\alpha/2}$ esa tegishli kritik qiymat. Mualliflar tadqiqot dizayniga mos oraliq va modeldan foydalanishi kerak.

Jadval 1. Tadqiqot tanlamasining namunaviy tavsifi. Qiymatlar faqat namuna sifatida berilgan va almashtirilishi kerak.

Xususiyat	Toifa	Qiymat
Tadqiqot tanlamasi	Jami kuzatuvlar	$n = 000$
Yosh	O‘rtacha (SD), yil	00.0 (0.0)
Natija	Soni (%)	00 (00.0)

3 Natijalar

Ushbu ko‘rsatmani maqsad va usullarga mos ravishda aniq va mantiqiy ketma-ketlikda bayon etilgan tadqiqot natijalari bilan almashtiring. Tanlama, materiallar majmui, holatlarni tanlash yoki ma’lumotlar oqimi haqidagi ma’lumotlardan boshlang. Miqdoriy tadqiqotlarda maxrajlar, yetishmayotgan ma’lumotlar, baholar, ta’sir kattaliklari, ishonch oraliqlari, zarur hollarda aniq statistik natijalar va model diagnostikasi keltirilishi kerak. Sifat tadqiqotlarida shaxslarni oshkor etmagan holda yetarlicha asoslangan mavzular yoki talqinlar taqdim etilishi lozim. Huquqiy va qiyosiy tadqiqotlarda birlamchi huquqiy manbalar hamda bayon qilingan tahlil yondashuvining natijalari aniq ko‘rsatilishi kerak.

Jadvallar va rasmlar ketma-ket raqamlanishi, ularga raqamlar tartibida havola berilishi va ular birinchi havolaga yaqin joylashtirilishi kerak. Jadval sarlavhalari jadvalning yuqorisida, rasm izohlari esa rasmning pastida berilishi lozim. Sarlavha va izohlar jadval yoki rasmni asosiy matnsiz ham tushunish uchun yetarlicha ma’lumotli bo‘lishi kerak. Bir xil natijalarni matn, jadval va rasmlarda takrorlamang.

Tegishli salbiy, nol va kutilmagan natijalarni ham keltiring. Faktik natijalarni talqindan farqlang va xulosalarni tanlamaga kiritilgan bosh to‘plam, yurisdiksiyalar, ma’lumotlar manbalari, kuzatuv davri, identifikatsiya strategiyasi yoki mavjud dalillar doirasidan tashqariga chiqarmang. Guruh darajasidagi natijalardan individual xavf haqida xulosa chiqarmang va faqat bog‘liqlikni ko‘rsata oladigan dizayn asosida sababiylikni da’vo qilmang.

Jadval 2. Ikkilik natija bilan bog‘liqliklarning tuzatilgan baholarini taqdim etish namunasi. Qiymatlar faqat namuna sifatida berilgan va almashtirilishi kerak.

Prediktor	Tuzatilgan OR	95% IO	p qiymati
Prediktor A	1.42	1.10–1.84	0.007
Prediktor B	0.78	0.61–1.00	0.049
Prediktor C	1.06	0.83–1.35	0.640
Prediktor D	1.31	1.02–1.68	0.034
Prediktor E	0.92	0.70–1.21	0.550

4 Muhokama

Ushbu ko‘rsatmani asosiy topilmalarning tadqiqot maqsadi, savoli, gipotezasi, kriminologik nazariya, amaldagi huquq va eng muhim oldingi tadqiqotlar bilan bog‘liq talqini bilan almashtiring. Ehtimoliy mexanizmlarni ehtiyotkorlik bilan tushuntiring va topilmalar kriminologik bilim, jinoyatchilikning oldini olish siyosati, jinoyat ishlari bo‘yicha odil sudlov amaliyoti, jabrlanuvchilarni qo‘llab-quvvatlash yoki huquqiy tushunchalarni qanday rivojlantirishini aniqlashtiring.

Topilmalarni oldingi tadqiqotlar bilan faqat bosh to‘plamlar, sharoitlar, yurisdiksiyalar, ta’riflar, o‘lchovlar va usullar yetarlicha qiyoslanadigan hollarda solishtiring. Mosliklar, tafovutlar, kutilmagan topilmalar va qarama-qarshi dalillarni tushuntiring. Bevosita dalillar bilan tasdiqlangan xulosalarni qo‘shimcha o‘rganishni talab qiladigan taklif etilgan izohlar yoki gipotezalardan farqlang.

Tegishli hollarda topilmalarning nazariy, huquqiy hamda siyosat ishlab chiqish va amaliyot uchun ahamiyatini, umumlashtirish imkoniyatini hamda boshqa bosh to‘plamlar, muassasalar, yurisdiksiyalar va ijtimoiy kontekstlarga tatbiq etish imkoniyatini muhokama qiling. Zarur hollarda ularning O‘zbekiston, Markaziy Osiyo va kengroq xalqaro ilmiy adabiyot uchun ahamiyatini tushuntiring. Natijalar bo‘limini takrorlamang; samaradorlik, sababiylik, siyosatda qo‘llashga tayyorlik yoki ijtimoiy ta’sirni bo‘rttirmang.

4.1 Cheklovlar va amaliy ahamiyat

Talqin, validlik, ishonchlilik, takrorlanuvchanlik, umumlashtirish yoki boshqa sharoitlarga tatbiq etishga ta’sir qiladigan asosiy cheklovlarni aniqlang. Faqat umumiy ro‘yxat berish bilan cheklanmay, har bir cheklovning ehtimoliy ta’sirini tushuntiring. Tegishli cheklovlar tanlashdagi og‘ish, to‘liq xabar bermaslik, rasmiy qaydlardagi og‘ish, o‘zini o‘zi tavsiflash va xotiraga bog‘liq og‘ishlar, o‘lchov xatosi, yetishmayotgan ma’lumotlar, o‘lchanmagan chalkashtiruvchi omillar, vaqt ketma-ketligi, kichik yoki reprezentativ bo‘lmagan tanlamalar, tadqiqotchining pozitsiyasi va uning tadqiqotga ta’siri (researcher positionality), tarjima, qonunchilikdagi o‘zgarishlar, qiyoslash ma’lumotlarining mavjud emasligi yoki shaxsni qayta aniqlash xavflari bilan bog‘liq bo‘lishi mumkin.

Jinoyatchilikning oldini olish, politsiya faoliyati, sudlar, jazoni ijro etish, probatsiya, jabrlanuvchilarga xizmat ko‘rsatish, qonunchilik, ta’lim yoki jamoa amaliyoti uchun ahamiyatini faqat keltirilgan dalillar bilan asoslangan hollarda tavsiflang. Ko‘zda tutilgan manfaatdor guruhlar, institutsional sharoitlar, joriy etish cheklovlari, huquqiy va axloqiy kafolatlar, resurs talablari, kutilmagan oqibatlar, tenglikka ta’sir va saqlanib qolayotgan to‘siqlarni ko‘rsating. Tavsiyalar guruhlarni tamg‘alamasligi hamda asossiz kuzatuv, kamsitish yoki jazolovchi aralashuvga imkon yaratmasligi kerak.

5 Xulosalar

Ushbu ko‘rsatmani tadqiqot maqsadi yoki savoliga qisqa va bevosita javob bilan almashtiring. Asosiy topilmalarni, shu jumladan tegishli hollarda eng muhim miqdoriy, sifat, huquqiy yoki qiyosiy natijalarni umumlashtiring; ishning o‘ziga xos ilmiy hissasi hamda kriminologik nazariya, huquq, siyosat yoki amaliyot uchun asoslangan ahamiyatini bayon qiling.

Xulosalar bo‘limi faqat qo‘lyozmada keltirilgan dalillarga asoslanishi kerak. Unda yangi ma’lumotlar, usullar, rasmlar, jadvallar, havolalar yoki dalilsiz da’volar kiritilmasligi lozim. Kelgusidagi tadqiqotlar bo‘yicha tavsiyalar aniq bo‘lishi va tadqiqotda aniqlangan cheklovlar yoki javobsiz savollar bilan bevosita bog‘liq bo‘lishi kerak.

Mualliflar hissasi

Ikki yoki undan ortiq mualliflı qo‘lyozmalarda har bir muallifning shaxsiy hissasini tavsiflovchi bayonot CRediT hissa qo‘shuvchilar rollari tasnifidan foydalangan holda taqdim etilishi kerak. Mualliflar titul sahifasida ko‘rsatilgan ism-familiyalarga aynan mos keladigan initsiallar bilan belgilanishi lozim. Faqat ushbu qo‘lyozmaga tegishli rollar kiritilishi kerak.

Quyidagi shaklni moslashtirish mumkin:

Konsepsiyani ishlab chiqish, X.X. va Y.Y.; metodologiya, X.X.; dasturiy ta’minot, X.X.; tekshirish, X.X., Y.Y. va Z.Z.; formal tahlil, X.X.; tadqiqot o‘tkazish, X.X.; resurslar, X.X.; ma’lumotlarni tartibga solish va boshqarish (data curation), X.X.; matn yozish–dastlabki qoralama, X.X.; matn yozish–ko‘rib chiqish va tahrirlash, X.X. va Y.Y.; vizuallashtirish, X.X.; ilmiy rahbarlik, X.X.; loyihani boshqarish, X.X.; moliyalashtirishni jalb qilish, Y.Y. Barcha mualliflar qo‘lyozmaning taqdim etilgan nusxasini o‘qib, ma’qullagan.

Har bir muallifga bir nechta rol, bir xil rol esa bir nechta muallifga biriktirilishi mumkin. Mualliflar o‘zlari bajarmagan rollarni da’vo qilmasligi kerak.

Hissa qo‘shuvchilar rollarining ta’riflari uchun mualliflar CRediT hissa qo‘shuvchilar rollari tasnifiga murojaat qilishi lozim.

CRediT shaxsiy hissalarni tavsiflaydi, biroq o‘z-o‘zidan mualliflikni belgilamaydi. Mualliflik ishga salmoqli hissa qo‘shgan, taqdim etilgan qo‘lyozmani ma’qullagan va jurnalning Mualliflik siyosatiga muvofiq uning mazmuni uchun javobgarlikni qabul qilgan shaxslar bilan cheklanishi kerak. Jurnalning mualliflik mezonlariga javob bermaydigan hissa qo‘shuvchilar mualliflar ro‘yxatiga kiritilmasligi lozim; ularning ismlari ruxsati bilan Minnatdorlik bo‘limida ko‘rsatilishi kerak.

Bir muallifli qo‘lyozma uchun bayonot quyidagicha moslashtirilishi lozim:

Konsepsiyani ishlab chiqish, metodologiya, tadqiqot o‘tkazish, formal tahlil, ma’lumotlarni tartibga solish va boshqarish (data curation), matn yozish–dastlabki qoralama va matn yozish–ko‘rib chiqish va tahrirlash, X.X. Muallif qo‘lyozmaning taqdim etilgan nusxasini o‘qib, ma’qullagan. Faqat muallif amalda bajargan rollar qoldirilishi kerak.

Author contributions

For manuscripts with two or more authors, a statement describing each author’s individual contributions must be provided using the CRediT Contributor Roles Taxonomy. Authors must be identified by their initials, which must correspond exactly to the names given on the title page. Only the roles that apply to the manuscript should be included.

The following format may be adapted:

Conceptualization, X.X. and Y.Y.; methodology, X.X.; software, X.X.; validation, X.X., Y.Y. and Z.Z.; formal analysis, X.X.; investigation, X.X.; resources, X.X.; data curation, X.X.; writing–original draft, X.X.; writing–review and editing, X.X. and Y.Y.; visualization, X.X.; supervision, X.X.; project administration, X.X.; funding acquisition, Y.Y. All authors have read and approved the submitted version of the manuscript.

Each author may be assigned more than one role, and the same role may be assigned to more than one author. Authors must not claim roles that they did not perform.

For definitions of the contributor roles, authors should consult the CRediT Contributor Roles Taxonomy.

CRediT describes individual contributions but does not by itself determine authorship. Authorship must be limited to individuals who have made substantial contributions to the work, approved the submitted manuscript, and accepted responsibility for its content in accordance with the journal’s Authorship Policy. Contributors who do not meet the journal’s authorship criteria must not be listed as authors and should be named, with their permission, in the Acknowledgments section.

For a single-author manuscript, the statement should be adapted as follows:

Conceptualization, methodology, investigation, formal analysis, data curation, writing–original draft, and writing–review and editing, X.X. The author has read and approved the submitted version of the manuscript. Only the roles actually performed by the author should be retained.

Moliyalashtirish

Ushbu ko‘rsatmani moliyalashtirish to‘g‘risidagi aniq bayonot bilan almashtiring. Moliyaviy yordam ko‘rsatgan barcha tashkilotlarni sanang va mavjud bo‘lsa, grant yoki loyiha raqamini kiriting. Agar moliyalashtiruvchi tadqiqot dizayni, ma’lumotlarni to‘plash, tahlil qilish, talqin qilish, qo‘lyozmani tayyorlash yoki maqolani taqdim etish haqidagi qarorda ishtirok etgan bo‘lsa, uning roli tavsiflanishi kerak.

Quyidagi shakllardan birini qo‘llang va qolgan variantlarni o‘chiring:

- *Ushbu tadqiqot [moliyalashtiruvchi tashkilotning to‘liq nomi] tomonidan [grant yoki loyiha raqami] granti doirasida qo‘llab-quvvatlandi.*
- *Ushbu tadqiqot tashqi manbalardan moliyalashtirilmagan.*

Funding

Replace this instruction with an accurate funding statement. Identify every organization that provided financial support and include the grant or project number where available. If the funder had any role in the study design, data collection, analysis, interpretation, manuscript preparation, or decision to submit the article, that role must be described.

Use one of the following formats and delete the alternatives:

- *This research was supported by [full name of funding organization] under Grant [grant or project number].*
- *This research received no external funding.*

Ma’lumotlardan foydalanish imkoniyati

Har bir tadqiqot qo‘lyozmasida Ma’lumotlardan foydalanish imkoniyati to‘g‘risidagi bayonot bo‘lishi shart. Ushbu ko‘rsatmani topilmalarni asoslovchi ma’lumotlar, kompyuter kodi, vositalar, kodlash qo‘llanmalari, protokollar, huquqiy materiallar majmui yoki boshqa resurslarni qayerdan olish mumkinligini ko‘rsatuvchi aniq bayonot bilan almashtiring. Mavjud bo‘lsa, repozitoriy nomi va DOI, ro‘yxat raqami yoki doimiy havolani keltiring. Jabrlanuvchilar, guvohlar,

voyaga yetmaganlar, ushlab turilgan shaxslar, ozodlikdan mahrum etilgan shaxslar, gumon qilinuvchilar, sudlanuvchilar, tadqiqot ishtirokchilari yoki boshqa himoyalanadigan shaxslarning kimligini aniqlashga imkon beradigan ma'lumotlarni hech qachon oshkor qilmang.

Qo'lyozmaga mos bayonotni tanlab, moslashtiring va foydalanilmagan barcha variantlarni o'chiring:

- *Ushbu tadqiqot topilmalarini asoslovchi ma'lumotlar [repozitoriy nomi]da `https://doi.org/[DOI]` manzili orqali mavjud.*
- *Ushbu tadqiqot topilmalarini asoslovchi ma'lumotlar maqola va uning qo'shimcha materiallariga kiritilgan.*
- *Ushbu tadqiqot topilmalarini asoslovchi ma'lumotlarni asoslangan so'rov bo'yicha yozishmalar uchun mas'ul muallifdan olish mumkin. Ulardan foydalanish [tegishli shartlar yoki cheklovlarni ko'rsating]ga bog'liq.*
- *Ma'lumotlar [maxfiylik, shaxsiy hayot daxlsizligi, intellektual mulk, tijorat, shartnoma, huquq, etika, xavfsizlik, uchinchi tomon mulk huquqi yoki asoslangan texnik cheklovlar] sababli ochiq e'lon qilinmagan. Ulardan foydalanish bo'yicha so'rovlar [foydalanish shartlari] asosida [mas'ul shaxs yoki tashkilot]ga yuborilishi mumkin.*
- *Ushbu tadqiqotda foydalanilgan ma'lumotlar [uchinchi tomon manbasi]dan olingan. Ulardan foydalanishga cheklovlar qo'yilgan. Ma'lumotlarni tegishli shartlarga rioya qilgan holda [doimiy havola] orqali bevosita [ma'lumot egasi yoki manbasi]dan so'rash mumkin.*
- *Ushbu tadqiqotda yangi ma'lumotlar yaratilmagan va tahlil qilinmagan. Shu sababli ma'lumotlarni ulashish qo'llanilmaydi.*

Mas'ul aloqa shaxsini ko'rsatmasdan va tegishli foydalanish shartlarini tushuntirmasdan "ma'lumotlar so'rov bo'yicha taqdim etiladi" kabi umumiy bayonotdan foydalanmaslik kerak. Huquqiy, axloqiy, texnik yoki shartnomaviy cheklovlar ma'lumotlarni berishga to'sqinlik qilsa, mualliflar ulardan foydalanish mumkinligini da'vo qilmasligi lozim.

Data availability

Every research manuscript must contain a Data Availability Statement. Replace this instruction with an accurate statement identifying where the data, computer code, instruments, codebooks, protocols, legal corpus, or other resources supporting the findings can be accessed. Provide the repository name and DOI, accession number, or permanent link where available. Never disclose information that could identify victims, witnesses, minors, detainees, prisoners, suspects, defendants, research participants, or other protected persons.

Select and adapt the statement that applies to the manuscript, and delete all unused alternatives:

- *The data supporting the findings of this study are available in [repository name] at `https://doi.org/[DOI]`.*
- *The data supporting the findings of this study are included in the article and its supplementary materials.*
- *The data supporting the findings of this study are available from the corresponding author upon reasonable request. Access is subject to [state the applicable conditions or restrictions].*
- *The data are not publicly available because of [confidentiality, privacy, intellectual-property, commercial, contractual, legal, ethical, security, third-party ownership, or justified technical restrictions]. Requests for access may be submitted to [responsible person or organization], subject to [conditions of access].*
- *The data used in this study were obtained from [third-party source]. Restrictions apply to their availability. Data may be requested directly from [data owner or source] at [permanent link], subject to the applicable conditions.*
- *No new data were created or analysed in this study. Data sharing is therefore not applicable.*

A general statement such as "data are available upon request" should not be used without identifying the responsible contact and explaining any applicable access conditions. Authors must not claim that data are available when legal, ethical, technical, or contractual restrictions prevent their release.

Etik ruxsat va xabardor rozilik

Ushbu ko'rsatmani tadqiqotga tegishli barcha etik ruxsat va rozilik bayonotlari bilan almashtiring. Inson ishtirokchilari, shaxsni aniqlash imkonini beradigan shaxsga doir ma'lumotlar, maxfiy ish materiallari, odil sudlovga oid ma'muriy ma'lumotlar, zaif guruhlar, yashirin kuzatuv yoki institutsional yoxud huquqiy nazoratga bo'ysunadigan faoliyatni qamrab oladigan tadqiqotlar boshlanishidan oldin zarur tasdiq yoki ruxsat olinishi kerak. Mualliflar ixtiyoriylik, shaxsiy hayot daxlsizligi, maxfiylik, ma'lumotlar xavfsizligi hamda shaxsni qayta aniqlash yoki zarar yetkazishning oldini olish kafolatlarini tushuntirishi lozim.

Rasmiy ruxsat olingan bo'lsa, ruxsat bergan etika qo'mitasi yoki vakolatli muassasaning to'liq nomini, tasdiq yoki protokol raqamini hamda mavjud bo'lsa, tasdiq sanasini ko'rsating:

> ***Etik ruxsat:*** *Tadqiqot [etika qo'mitasi yoki muassasaning to'liq nomi] tomonidan [kun oy yil] sanasidagi [raqam]-sonli qaror bilan ma'qullangan.*

Amaldagi institutsional va milliy qoidalarga ko‘ra rasmiy ruxsat talab etilmagan bo‘lsa, quyidagi bayonotdan foydalaning:

> ***Etik ruxsat:*** *Amaldagi institutsional va milliy qoidalarga muvofiq ushbu tadqiqot uchun rasmiy etik ruxsat talab etilmagan.*

Inson ishtirokchilari yoki shaxsni aniqlash imkonini beradigan shaxsga doir ma’lumotlar qatnashmagan nazariy, doktrinal, tarixiy yoki boshqa tadqiqotlar uchun quyidagi bayonotdan foydalaning:

> ***Etik ruxsat va xabardor rozilik:*** *Qo‘llanilmaydi. Ushbu tadqiqotda insonlar ishtirok etmagan va shaxsni aniqlash imkonini beradigan shaxsga doir ma’lumotlardan foydalanilmagan.*

Inson ishtirokchilari qatnashgan tadqiqotlar uchun tegishli bayonotlarni kiriting:

> ***Ishtirok etishga rozilik:*** *Barcha ishtirokchilardan tadqiqotda ishtirok etishidan oldin ixtiyoriy xabardor rozilik olingan.*

> ***Nashr etishga rozilik:*** *Ishtirokchilar o‘zlarining shaxsini aniqlash imkonini beradigan ma’lumotlari va/yoki tasvirlarini nashr etishga xabardor rozilik bergan.*

Qo‘lyozmada ishtirokchilarning shaxsini aniqlash imkonini beradigan ma’lumotlar bo‘lmasa, quyidagi bayonotdan foydalaning:

> ***Nashr etishga rozilik:*** *Qo‘llanilmaydi.*

Ruxsat yoki rozilik qonun yoxud muassasa qoidalariga ko‘ra talab etilgan hollarda mualliflar “Qo‘llanilmaydi” bayonotidan foydalanmasligi kerak. Tahririyat ruxsat yoki rozilikni tasdiqlovchi hujjatlarni so‘rashi mumkin.

Ethics approval and informed consent

Replace this instruction with all ethics and consent statements applicable to the study. Research involving human participants, identifiable personal data, confidential case files, administrative justice data, vulnerable populations, covert observation, or activities subject to institutional or legal oversight must have the necessary approval or authorization before the research begins. Authors must explain safeguards for voluntariness, privacy, confidentiality, data security, and the prevention of re-identification or harm.
Where formal approval was obtained, provide the full name of the approving ethics committee or competent institution, the approval or protocol number, and the approval date where available:

> ***Ethics approval:*** *The study was approved by [full name of ethics committee or institution], approval number [number], dated [day month year].*

Where formal approval was not required under the applicable institutional and national rules, use:

> ***Ethics approval:*** *Formal ethics approval was not required for this study under the applicable institutional and national regulations.*

For theoretical, doctrinal, historical, or other research that did not involve human participants or identifiable personal data, use:

> ***Ethics approval and informed consent:*** *Not applicable. This study did not involve human participants or identifiable personal data.*

For research involving human participants, include the applicable statements:

> ***Consent to participate:*** *Voluntary informed consent was obtained from all participants before their participation in the study.*

> ***Consent for publication:*** *The participants provided informed consent for the publication of their identifiable information and/or images.*

If the manuscript does not contain identifiable participant information, use:

> ***Consent for publication:*** *Not applicable.*

Authors must not use a “Not applicable” statement where approval or consent was legally or institutionally required. Evidence of approval or consent may be requested by the Editorial Office.

Manfaatlar to‘qnashuvi

Ushbu ko‘rsatmani tadqiqot, topilmalarni talqin qilish, qo‘lyozmani tayyorlash yoki tahrir jarayoniga ta’sir qilishi mumkin deb asosli ravishda baholanadigan barcha moliyaviy va nomoliyaviy manfaatlar to‘g‘risidagi aniq deklaratsiya bilan almashtiring. Tegishli manfaatlar mehnat munosabatlari, maslahat xizmatlari, mulk egaligi, patentlar, grantlar, haq to‘lanadigan ekspertlik ishlari, shaxsiy munosabatlar, institutsional vazifalar yoki boshqa kasbiy manfaatlarni qamrab olishi mumkin.
Tegishli manfaatlar to‘qnashuvi mavjud bo‘lmasa, quyidagi bayonotdan foydalaning:

> *Mualliflar ushbu ish bilan bog‘liq manfaatlar to‘qnashuvi yo‘qligini bildiradilar.*

Manfaatlar to‘qnashuvi mavjud bo‘lsa, tegishli muallifni, aloqador tashkilot yoki munosabatni va manfaatning mohiyatini ko‘rsating:

> *Muallif X.X. [moliyaviy yoki nomoliyaviy manfaatni tavsiflang]ni ma’lum qiladi. Qolgan mualliflar ushbu ish bilan bog‘liq manfaatlar to‘qnashuvi yo‘qligini bildiradilar.*

Manfaatlar to‘qnashuvi haqida ma’lum qilish nashrga avtomatik ravishda to‘sqinlik qilmaydi. Tegishli manfaatni oshkor etmaslik tahririyat tekshiruvi yoki nashrdan keyingi choralar ko‘rilishiga olib kelishi mumkin.

Conflicts of interest

Replace this instruction with an accurate declaration of all financial and non-financial interests that could reasonably be perceived as influencing the research, interpretation of the findings, preparation of the manuscript, or editorial process. Relevant interests may include employment, consultancy, ownership, patents, grants, paid expert work, personal relationships, institutional roles, or other professional interests.
If no relevant conflict exists, use:

> *The authors declare that they have no conflicts of interest related to this work.*

If a conflict exists, identify the author concerned, the organization or relationship involved, and the nature of the interest:

> *Author X.X. declares [describe the financial or non-financial interest]. The remaining authors declare that they have no conflicts of interest related to this work.*

A declared conflict of interest does not automatically prevent publication. Failure to disclose a relevant interest may result in editorial investigation or post-publication action.

Sun’iy intellektdan foydalanish

Ushbu ko‘rsatmani qo‘lyozmani tayyorlash yoki tadqiqotni o‘tkazishda generativ sun’iy intellekt yoxud sun’iy intellekt yordamidagi texnologiyalardan sezilarli darajada foydalanishning barcha holatlarini tavsiflovchi aniq bayonot bilan almashtiring. Vosita, mavjud bo‘lsa uning versiyasi, ta’minotchi, foydalanish maqsadi va ishning qaysi qismlariga ta’sir qilganini ko‘rsating.
Generativ sun’iy intellekt yoki sun’iy intellekt yordamidagi vositadan foydalanilgan bo‘lsa, quyidagi bayonotni moslashtiring:

> *Ushbu qo‘lyozmani tayyorlash davomida mualliflar [vosita nomi, versiyasi va ta’minotchisi]dan [til bo‘yicha yordam, tarjima, kod ishlab chiqish, ma’lumotlarni tahlil qilish yoki ko‘rgazmali material tayyorlash kabi aniq maqsadni ko‘rsating] uchun foydalandilar. Mualliflar yaratilgan yoki o‘zgartirilgan barcha mazmunni ko‘rib chiqdilar va tekshirdilar hamda yakuniy qo‘lyozmaning aniqligi, originalligi, ilmiy halolligi va tegishli talablarga muvofiqligi uchun to‘liq javobgarlikni qabul qiladilar.*

Generativ sun’iy intellekt yoki sun’iy intellekt yordamidagi texnologiyalardan foydalanilmagan bo‘lsa, quyidagi bayonotdan foydalaning:

> *Mualliflar ushbu qo‘lyozmani tayyorlash yoki uning ilmiy mazmunini yaratishda generativ sun’iy intellekt yoxud sun’iy intellekt yordamidagi texnologiyalardan foydalanilmaganini bildiradilar.*

Sun’iy intellekt vositalari muallif sifatida ko‘rsatilmasligi kerak. Mualliflar taqdim etilgan barcha mazmun, shu jumladan sun’iy intellekt yordamida yaratilgan yoki o‘zgartirilgan matn, adabiyotlar, hisob-kitoblar, ma’lumotlar, kompyuter kodi, tasvirlar va tarjimalar uchun javobgar bo‘lib qoladilar. Sun’iy intellekt vositalaridan adabiyotlarni soxtalashtirish, plagiatni yashirish, ma’lumotlarni manipulyatsiya qilish yoki originallik haqida noto‘g‘ri tasavvur yaratish uchun foydalanish mumkin emas. Maxfiy qo‘lyozmalar, shaxsga doir ma’lumotlar, e’lon qilinmagan natijalar va foydalanish cheklangan axborot tegishli ruxsat hamda himoya choralari bo‘lmasdan tashqi sun’iy intellekt tizimiga kiritilmasligi kerak.

Use of artificial intelligence

Replace this instruction with an accurate statement describing any substantive use of generative artificial intelligence or AI-assisted technologies in preparing the manuscript or conducting the research. Identify the tool, version where available, provider, purpose of use, and the parts of the work affected.
If generative AI or an AI-assisted tool was used, adapt the following statement:

> *During the preparation of this manuscript, the authors used [tool name, version, and provider] for [state the specific purpose, such as language assistance, translation, code development, data analysis, or preparation of visual material]. The authors reviewed and verified all generated or modified content and accept full responsibility for the accuracy, originality, integrity, and compliance of the final manuscript.*

If no generative AI or AI-assisted technology was used, use:

> *The authors declare that no generative artificial intelligence or AI-assisted technologies were used in the preparation of this manuscript or in producing its scientific content.*

AI tools must not be listed as authors. Authors remain responsible for all submitted content, including text, references, calculations, data, computer code, images, and translations produced or modified with AI assistance. AI tools must not be used to fabricate references, conceal plagiarism, manipulate data, or misrepresent originality. Confidential manuscripts, personal data, unpublished results, and restricted information must not be entered into an external AI system without appropriate authorization and safeguards.

Minnatdorlik

Ushbu ko‘rsatmani tegishli texnik, tilga oid, ma’muriy, dala tadqiqotlari, huquqiy tadqiqotlar, ma’lumotlardan foydalanish, jamoa bilan hamkorlik yoki boshqa yordam ko‘rsatgan, biroq jurnalning mualliflik mezonlariga javob bermaydigan shaxslar yoki tashkilotlarning nomlari bilan almashtiring. E’tirof etilayotgan har bir hissaning mohiyatini tavsiflang va ismi ko‘rsatiladigan har bir shaxsdan ruxsat oling.
Ushbu bo‘limdan mualliflik, moliyalashtirish, manfaatlar to‘qnashuvi, tahririy yordam yoki sun’iy intellektdan sezilarli darajada foydalanishni yashirish uchun foydalanmang. Moliyalashtirish Moliyalashtirish bo‘limida, sun’iy intellektdan foydalanish esa Sun’iy intellektdan foydalanish bo‘limida bayon etilishi kerak.
Minnatdorlik bildiriladigan shaxslar yoki tashkilotlar bo‘lmasa, ushbu bo‘limni olib tashlang yoki quyidagi bayonotdan foydalaning:

> *Mualliflarning bildiriladigan minnatdorliklari yo‘q.*

Acknowledgements

Replace this instruction with the names of individuals or organizations that provided relevant technical, linguistic, administrative, fieldwork, legal-research, data-access, community-engagement, or other assistance but do not meet the journal’s authorship criteria. Describe the nature of each acknowledged contribution and obtain permission from every individual named.
Do not use this section to conceal authorship, funding, conflicts of interest, editorial assistance, or substantive use of artificial intelligence. Funding must be reported in the Funding section, and AI use must be reported in the Use of artificial intelligence section.
If there are no acknowledgements, omit this section or use:

> *The authors have no acknowledgements to declare.*

Qo‘shimcha materiallar

Ushbu bo‘limdan faqat qo‘lyozma bilan birga qo‘shimcha materiallar taqdim etilganda foydalaning. Har bir qo‘shimcha faylni aniq identifikator va mazmunini ifodalovchi nom bilan alohida ro‘yxatlang. Har bir qo‘shimcha materialga asosiy matnning tegishli joyida havola berilishi kerak, masalan, “Qo‘shimcha S1-jadvalga qarang” yoki “Qo‘shimcha S2-faylga qarang”.
Tegishli hollarda quyidagi shakldan foydalaning:

> *Qo‘shimcha S1-rasm: [mazmunini ifodalovchi sarlavha]; Qo‘shimcha S1-jadval: [mazmunini ifodalovchi sarlavha]; Qo‘shimcha S1-fayl: [ma’lumotlar to‘plami, kodlash qo‘llanmasi, intervyu qo‘llanmasi, qidiruv strategiyasi, huquqiy manbalar ro‘yxati, kompyuter kodi, ilova yoki boshqa material va uning tavsifi].*

Qo‘shimcha materiallar asosiy maqola bilan bir xil ilmiy halollik, etika, maxfiylik, mualliflik huquqi, litsenziyalash, ma’lumotlarni himoya qilish va manbalarni to‘g‘ri ko‘rsatish talablariga muvofiq bo‘lishi kerak. Asosiy topilmalarni tushunish uchun zarur material asosli ravishda asosiy qo‘lyozmada berilishi lozim bo‘lsa, u qo‘shimcha fayllarga chiqarilmasligi kerak. Qo‘shimcha material taqdim etilmasa, ushbu bo‘limni olib tashlang.

Qisqartmalar

Qisqartmalar ro‘yxatini faqat qo‘lyozmada bir nechta qisqartma qo‘llangan bo‘lsa tuzing. Har bir qisqartmani annotatsiyada birinchi qo‘llanganda va asosiy matnda yana birinchi qo‘llanganda izohlang. Har bir qisqartmani izchil qo‘llang va ortiqcha qisqartmalardan saqlaning. Umume’tirof etilgan matematik belgilarni odatda ushbu ro‘yxatga kiritish talab etilmaydi.

Quyidagi shakldan foydalanib, ro‘yxatni alifbo tartibida tuzing:

ABC, atamaning to‘liq shakli; DEF, atamaning to‘liq shakli; XYZ, atamaning to‘liq shakli.

Qo‘lyozmada matn ichida allaqachon izohlangan oz sonli qisqartmalar bo‘lsa, ushbu bo‘limni olib tashlang.

Adabiyotlarni rasmiylashtirish bo‘yicha ko‘rsatmalar

Mualliflar uchun ko‘rsatmalar (taqdim etishdan oldin o‘chiring): Adabiyotlar jurnalning manbalarni birinchi havola berilish tartibida raqamlash uslubiga muvofiq rasmiylashtirilishi kerak. Manbalar asosiy matn, jadvallar yoki rasm izohlarida birinchi marta havola berilgan tartibda ketma-ket raqamlanishi lozim. Havolalar kvadrat qavslarda ko‘rsatilishi kerak, masalan, [1], [2,3] yoki [4–6]. Manbaga bir necha marta havola berilsa, uning dastlabki raqami qayta ishlatiladi. Mualliflar shablonda taqdim etilgan havola berish buyruqlaridan foydalanishi va havola raqamlarini qo‘lda kiritmasligi kerak.

Adabiyotlar ro‘yxatiga faqat qo‘lyozmada havola berilgan manbalar kiritilishi kerak. Odatda ro‘yxat nashr etilgan ishlar, ochiq preprintlar, ma’lumotlar to‘plamlari, dasturiy ta’minot, standartlar, patentlar, texnik hisobotlar yoki nashrga rasman qabul qilingan ishlar bilan cheklanishi lozim. Shaxsiy muloqot orqali olingan ma’lumotlar va nashr etilmagan materiallar tegishli hollarda faqat asosiy matnda eslatilishi kerak.

Har bir manba mavzuga mos, haqiqiy va asl manba bilan tekshirilgan bo‘lishi kerak. Mualliflar mualliflarning ism-familiyalari, sarlavhalar, jurnal nomlari, nashr yillari, jild va son raqamlari, sahifalar oralig‘i yoki maqola raqamlari, DOI, repozitoriy identifikatorlari va URL manzillarining aniqligi uchun javobgardir. Soxta, mavzuga aloqasiz, chalg‘ituvchi yoki manipulyatsiya qilingan manbalar taqiqlanadi.

Jurnal nomlari uchun, mavjud bo‘lsa, ISO 4 va ISSN jurnal sarlavhalaridagi so‘zlar qisqartmalari ro‘yxatiga muvofiq tan olingan standart qisqartmalardan foydalanish kerak. Tan olingan qisqartma mavjud bo‘lmasa, jurnalning to‘liq nomi qo‘llanilishi lozim. DOI raqamlari `https://doi.org/10.xxxx/xxxxx` formatidagi faol havolalar sifatida kiritilishi kerak. Yangilanishi yoki o‘zgarishi mumkin bo‘lgan veb-sahifalar va boshqa onlayn materiallar uchun murojaat sanalari ko‘rsatilishi shart.

Dastlab kirill yozuvida nashr etilgan manbalar uchun, mavjud bo‘lsa, lotin yozuvidagi rasmiy bibliografik ma’lumotlardan foydalanish kerak. Aks holda mualliflar ism-familiyalari, sarlavhalar va manba nomlari lotin alifbosiga izchil transliteratsiya qilinishi lozim. Tegishli hollarda transliteratsiya qilingan sarlavhadan keyin kvadrat qavs ichida uning inglizcha tarjimasi berilishi kerak. Manba oxirida asl til ko‘rsatilishi shart, masalan, “(in Russian)” yoki “(in Uzbek)”.

Quyidagi misollar talab etiladigan adabiyotlar formatlarini ko‘rsatadi va qo‘lyozma taqdim etilishidan oldin o‘chirilishi kerak.

Jurnal maqolasi

[1] Author AA, Author BB. Title of the article. *Abbreviated Journal Title*. 2025;12(3):145–152. `https://doi.org/10.xxxx/xxxxx`.

Kitob

[2] Author AA, Author BB. *Book Title*. 3rd ed. Publisher; 2024.

Kitob bobi

[3] Author AA. Title of the chapter. In: Editor AA, Editor BB, editors. *Book Title*. 2nd ed. Publisher; 2024:32–58.

Konferensiya maqolasi

[4] Author AA, Author BB. Title of the conference paper. In: *Proceedings of the Name of the Conference*; Day–Day Month Year; City, Country. Publisher; 2025:45–52. `https://doi.org/10.xxxx/xxxxx`.

Texnik standart

[5] Standards Organization. *Standard Number: Title of the Standard*. Publisher; 2025.

Texnik yoki institutsional hisobot

[6] Author or Organization. *Title of the Report*. Report No. 0000. Publisher; 2025. Accessed Month Day, Year. URL.

Bitiruv ishi yoki dissertatsiya

[7] Author AA. *Title of the Thesis or Dissertation*. PhD dissertation. Name of University; 2024.

Ma’lumotlar to‘plami

[8] Author AA, Author BB. Title of the dataset. Repository Name; 2025. `https://doi.org/10.xxxx/xxxxx`.

Dasturiy ta’minot yoki kompyuter kodi

[9] Author or Developer. *Software Title*. Version 2.0 [computer software]. Publisher or Repository; 2025. Accessed Month Day, Year. URL.

Patent

[10] Inventor AA, Inventor BB. Title of the invention. Country Patent XXXXXXX. Published Month Day, Year.

Veb-sayt

[11] Author or Organization. Title of the webpage. Published Month Day, Year. Updated Month Day, Year. Accessed Month Day, Year. URL.

Preprint

[12] Author AA, Author BB. Title of the preprint. Preprint Server. Posted Month Day, Year. `https://doi.org/10.xxxx/xxxxx`.

Nashrga qabul qilingan maqola

[13] Author AA, Author BB. Title of the article. *Abbreviated Journal Title*. In press.

Dastlab kirill yozuvida nashr etilgan manba

[14] Ivanov II, Petrov PP. Transliterated article title [English translation]. *Transliterated or Official Journal Title*. 2025;9(2):88–94. (in Russian). `https://doi.org/10.xxxx/xxxxx`.

Foydalanilgan adabiyotlar

Javobgarlikni cheklash / Nashriyot izohi: Barcha nashrlardagi fikrlar, talqinlar, xulosalar va ma'lumotlar faqat tegishli mualliflar hamda ishga hissa qo'shgan shaxslarga tegishli bo'lib, Criminology (Uzbekistan) jurnali, O'zbekiston Respublikasi Kriminologiya tadqiqot instituti, tahrir hay'ati yoki muharrirlarning pozitsiyasini har doim ham ifodalamaydi. Taqdim etilgan materiallarning aniqligi, qonuniyligi va axloqiy me'yorlarga muvofiqligi uchun mualliflar javobgardir.

Disclaimer of Liability/Publisher's Note: The statements, interpretations, conclusions, and data contained in all publications are solely those of the individual author(s) and contributor(s), and do not necessarily represent the position of Criminology (Uzbekistan), the Research Institute of Criminology of the Republic of Uzbekistan, the Editorial Board, or the editors. Responsibility for the accuracy, legality, and ethical integrity of the submitted content rests with the author(s).